

Predmet C-143/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

24. ožujka 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

24. ožujka 2020.

Tužitelj:

A

Tuženik:

O

Predmet glavnog postupka

Predmet glavnog postupka jest tužba za plaćanje jer je navodno tuženikov zaposlenik pri sklapanju ugovora o životnom osiguranju povezanog s udjelima u investicijskom fondu doveo tužitelja u zabludu.

Predmet i pravna osnova prethodnog pitanja

Pitanje suda koji je uputio zahtjev odnosi se na opseg informacija koje se pružaju osiguraniku u slučaju ugovora o životnom osiguranju povezanih s udjelima u investicijskom fondu u kojem su temeljna imovina izvedenice.

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 185. stavak 3. točku (i) Direktive 2009/138/EZ od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (preinačeno) (SL 2009., L 335, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 10., str. 153. i

ispravak SL 2014., L 278, str. 24.) u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/138/EZ), članak 36. stavak 1. u vezi s točkom 12. dijela A Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju [...] (u daljnjem tekstu: Direktiva 2002/83/EZ) tumačiti na način da je osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja (koji nudi takvo osiguranje, distribuira osiguravajući proizvod, „prodaje” osiguranje) u slučaju ugovora o životnom osiguranju povezanih s udjelima u investicijskom fondu (o kapitalnom životnom osiguranju) u kojem su temeljna imovina fonda izvedenice (ili strukturirani financijski instrumenti u koje su uključene izvedenice) osiguraniku dužan priopćiti informacije o prirodi, opis vrste, karakteristike (eng. *indication of the nature*, njem. *Angabe der Art.*, fr. *indications sur la nature*) temeljnog instrumenta (izvedenice ili strukturiranog financijskog instrumenta u koji je uključena izvedenica) ili je pak dostatna samo naznaka vrste temeljnih (osnovnih) imovina, a da se pritom ne pružaju informacije o karakteristikama tog instrumenta?

2. U slučaju da je odgovor na prvo pitanje da je osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja (koji nudi takvo osiguranje, distribuira osiguravajući proizvod, „prodaje” osiguranje povezano s udjelima u investicijskom fondu, odnosno kapitalno životno osiguranje) potrošaču dužan priopćiti informacije o prirodi, opis vrste, karakteristike temeljnog instrumenta (izvedenice ili strukturiranog financijskog instrumenta u koji je uključena izvedenica), treba li članak 185. stavak 3. točku (i) Direktive 2009/138/EZ, članak 36. stavak 1. u vezi s točkom 12. dijela A Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ tumačiti na način da informacije o prirodi, opis vrste, karakteristike temeljnog instrumenta (izvedenice ili strukturiranog financijskog instrumenta u koji je uključena izvedenica), koje su pružene osiguraniku, moraju sadržavati informacije istovjetne onima koje se zahtijevaju na temelju članka 19. stavka 3. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ, [...] (u daljnjem tekstu: Direktiva 2004/39/EZ), članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU Tekst značajan za EGP (SL 2014., L 173, str. 349. i ispravak SL 2017., L 64, str. 116., u daljnjem tekstu: Direktiva 2014/65/EU), odnosno sveobuhvatne informacije o izvedenicama i predloženim strategijama ulaganja koje trebaju uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima koji su povezani s ulaganjima u takve instrumente ili se odnose na pojedinačne strategije ulaganja, osobito informacije o metodologiji određivanja cijena temeljnog instrumenta koju primjenjuje osiguravatelj ili zastupnik za izračun tijekom razdoblja pokrića osiguranja, informacije o riziku povezanom s izvedenicom i njezinim izdavateljem, uključujući promjene vrijednosti izvedenica tijekom vremena, različite čimbenike koji određuju te promjene i razinu njihova utjecaja na vrijednost?

3. Treba li članak 185. stavak 4. Direktive 2009/138/EZ tumačiti na način da je kod ugovora o životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u investicijskom fondu (kapitalno životno osiguranje) gdje je temeljna imovina fonda izvedenica (ili strukturirani financijski instrument u koji je uključena izvedenica) osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja (koji nudi takvo osiguranje, distribuira osiguravajući proizvod, „prodaje” osiguranje) osiguraniku dužan pružiti informacije istovjetne onima koje se zahtijevaju na temelju članka 19. stavka 3. Direktive 2004/39/EZ, članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU, odnosno sveobuhvatne informacije o izvedenicama i predloženim strategijama ulaganja koje trebaju uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima koji su povezani s ulaganjima u takve instrumente ili se odnose na pojedinačne investicijske strategije, osobito informacije o metodologiji određivanja cijena temeljnog instrumenta koju primjenjuje osiguravatelj ili zastupnik za izračun tijekom razdoblja pokrića osiguranja, informacije o riziku povezanom s izvedenicom i njezinim izdavateljem, uključujući promjene vrijednosti izvedenica tijekom vremena, različite čimbenike koji određuju te promjene i razinu njihova utjecaja na vrijednost?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo ili treće pitanje (ili na oba ta pitanja), predstavlja li činjenica da osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja koji nudi životno osiguranje povezano s udjelima u investicijskom fondu (kapitalno životno osiguranje) prilikom ponude osiguranja potrošaču, odnosno osiguraniku ne priopćava zahtijevane informacije (navedene u drugom i trećem pitanju) nepoštenu poslovnu praksu u smislu članka 5. Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (u daljnjem tekstu: Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi) [...], ili činjenica da se ne pružaju zahtijevane informacije predstavlja zavaravajuću poslovnu praksu u smislu članka 7. te direktive?
5. U slučaju niječnog odgovora na drugo i treće pitanje, predstavlja li činjenica da osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja (koji nudi osiguranje, distribuira osiguravajući proizvod, „prodaje” životno osiguranje povezano s udjelima u investicijskom fondu (kapitalno životno osiguranje)) ne pruži jasne informacije potrošaču o tome da se sredstva investicijskog fonda (kapitalnog životnog osiguranja) ulažu u izvedenice (ili strukturirane proizvode u koje su uključene izvedenice) nepoštenu poslovnu praksu u smislu članka 5. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi ili činjenica da se ne pružaju zahtijevane informacije predstavlja zavaravajuću poslovnu praksu u smislu članka 7. te direktive?
6. U slučaju niječnog odgovora na drugo i treće pitanje, predstavlja li činjenica da osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja koji nudi životno osiguranje

povezano s udjelima u investicijskom fondu (kapitalno životno osiguranje) potrošaču nije detaljno objasnio točne karakteristike instrumenta u koji se ulažu sredstva investicijskog fonda (kapitalnog životnog osiguranja) koja obuhvaćaju podatke o načelima funkcioniranja takvog instrumenta kada je riječ o izvedenici (ili strukturiranom instrumentu u koji je uključena izvedenica) nepoštenu poslovnu praksu u smislu članka 5. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi ili činjenica da se ne pružaju zahtijevane informacije predstavlja zavaravajuću poslovnu praksu u smislu članka 7. te direktive?

Navedene odredbe prava Zajednice

Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), osobito članak 185.

Direktiva 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju, osobito članak 36. i Prilog III.

Direktiva 2014/65/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU, osobito članak 24. stavak 4.

Direktiva 2004/39/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004 o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ, osobito članak 2. i članak 19.

Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, osobito članak 2., članak 3., članak 5., članak 6., članak 7. i Prilog II.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Zakon od 23. kolovoza 2007. o suzbijanju nepoštenih poslovnih praksi), osobito članci 4. do 6.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (Zakon od 22. svibnja 2003. o djelatnosti osiguranja) (u daljnjem tekstu: Zakon o djelatnosti osiguranja), osobito članak 2., članak 12. i članak 13.

Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Građanski zakonik od 23. travnja 1964.), osobito članak 805. i članak 808.

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužitelj koji je potrošač potpisao je izjavu o pristupanju ugovoru o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu XXX koji je sklopljen između tuženika O i TU na Życie. TU na Życie u tom je ugovoru bio osiguravatelj, tuženik O ugovaratelj osiguranja, a tužitelj je trebao biti osiguranik.
- 2 Tužitelj je osiguran od 8. listopada 2010., što je i dokazano certifikatom. Tužitelj je trebao biti osiguran ugovorom na 15 godina. Slijedom toga, tužitelj se obvezao uplatiti na račun osiguravatelja prvu premiju u iznosu od 4500,00 poljskih zlota i mjesečne premije u iznosu od 124,00 poljska zlota. Tužitelj je na račun osiguravatelja iz ugovora uplatio ukupno 14 420,00 poljskih zlota.
- 3 Na ugovor se primjenjuju tipski ugovori u obliku uvjeta osiguranja XXX, cjenika naknada i ograničenja, pravilnika kapitalnog fonda osiguranja XXX te izjava o pristupanju zajedno s prilogom.
- 4 Društvo za osiguranje obvezalo se isplatiti naknade u slučaju smrti tužitelja ili njegova doživljenja do kraja razdoblja osiguranja. U skladu s dokumentima, cilj ugovora bio je prikupljanje i ulaganje financijskih sredstava osiguranika (potrošača, tužitelja) upotrebom zasebnog kapitalnog fonda osiguranja. Kapitalni fond osiguranja nastao je od prve uplaćene premije i mjesečnih premija (spojenih s administrativnom naknadom).
- 5 Prva premija koja je uplaćena na početku ugovora iznosila je 20 % uložene premije, odnosno zbroj svih premija koje je tužitelj trebao uplatiti tijekom cijelog razdoblja trajanja ugovora. Uložena premija iznosila je 22 500,00 poljskih zlota.
- 6 Cilj fonda bio je povećanje vrijednosti imovine fonda povećanjem vrijednosti njegovih depozita i zaštita uložene premije na kraju razdoblja osiguranja, pri čemu osiguravatelj nije jamčio postizanje tog cilja. Sredstva kapitalnog fonda osiguranja uložena su do 100 % u certifikate koje izdaje B1 čija se isplata temelji na indeksu B2. Certifikati su trebali biti vrednovani u poljskim zlotima.
- 7 U pravilniku se navodi da ulaganje u certifikate predstavlja kreditni rizik izdavatelja. Tim se rizikom smatra mogućnost trajne ili privremene izdavateljeve nemogućnosti servisiranja duga, uključujući otkup izdanih certifikata. Navodi se da je B3 stvorio indeks. Cilj je bio dobivanje dinamično prilagođene izloženosti na tržištu dionica povezanih sa zemljama u razvoju i na tržištu američkih obveznica. Strategija ulaganja indeksa u slučaju da se zabilježi trend porasta na tržištu dionica povećava izloženost na tom tržištu, a u slučaju da se zabilježi trend pada, povećava izloženost na tržištu američkih obveznica.

- 8 Vrijednost računa nakon završetka razdoblja osiguranja trebala se izračunati na temelju vrijednosti certifikata. Certifikati su na kraju razdoblja osiguranja trebali jamčiti zaštitu nominalne vrijednosti koja odgovara uloženoj premiji na dan završetka razdoblja ugovora.
- 9 Nakon isteka 15 godina trajanja ugovora, tužitelj je trebao dobiti naknadu u iznosu vrijednosti računa na datum isplate. U skladu s pravilnikom taj iznos nije trebao biti manji od iznosa uložene premije uvećane za eventualne pozitivne promjene indeksa.
- 10 Način izračuna vrijednosti indeksa nije definiran u ugovoru. Taj se indeks mogao zamijeniti zamjenskim indeksom u slučaju likvidacije prvotnog indeksa. U ugovoru nije definiran način računanja zamjenskog indeksa, nisu određene ni situacije u kojima je moglo doći do likvidacije prvotnog indeksa ni tko je u tom razdoblju donosio odluke.
- 11 Tužitelj je imao pravo raskinuti ugovor i prije isteka razdoblja od 15 godina. U tom se slučaju tuženik obvezao otkupiti cijeli iznos. U tom je slučaju osiguravatelj osiguraniku trebao vratiti iznos jednak vrijednosti računa umanjen za likvidacijsku naknadu koja je iznosila 75 % sredstava ako se ugovor raskida u prvoj, drugoj, trećoj ili četvrtoj godini trajanja ugovora, odnosno postupno umanjen za manji postotak sredstava koja je isplatio tužitelj ako se ugovor raskida tijekom narednih godina trajanja.
- 12 Vrijednost udjela u fondu obračunava se na način da se neto vrijednost imovine cijeloga fonda dijeli s brojem svih udjela fonda. Način izračuna neto imovine cijeloga fonda uređen je pravilnikom. To je trebalo učiniti u skladu s tržišnom vrijednosti koja omogućuje točno odražavanje vrijednosti uz poštovanje načela opreznosti.
- 13 U ugovoru nisu definirana načela prema kojima se vrednuje udio u fondu ni načela prema kojima se vrednuje neto imovina cijeloga fonda, niti su definirana načela vrednovanja certifikata u koje su se trebala ulagati sredstva fonda.
- 14 Prva premija pretvorena je u udjele u fondu prema ključu za pretvorbu početne vrijednosti udjela u iznosu od 200 poljskih zlota koji je strogo određen ugovorom. Prilikom sljedećih transakcija na računu, odnosno nakon početka uplata mjesečnih premija pretvorba sredstava u udjele fonda i pretvorba vrijednosti svih udjela na računu osiguranika izvršene su, kao što to tvrdi tužitelj, na nepoznati način koji je proizašao iz toga što je osiguravatelj, na samo njemu poznat način, prihvatio vrijednosti udjela na određeni dan.
- 15 Nakon više od sedam godina trajanja ugovora, zbog velikih gubitaka vrijednosti uložених sredstava tužitelj je izjavio da odustaje od ugovora.
- 16 Ugovor je raskinut. Vrijednost tužiteljeva računa iznosila je 28. lipnja 2017. 9045,67 poljskih zlota (došlo je do pada vrijednosti uplaćenih sredstava, ukupno 14 420,00 poljskih zlota umanjeno za plaćene naknade). Taj je iznos umanjen za

likvidacijsku naknadu u iznosu od 20 %, odnosno 1809,13 poljskih zlota. U konačnici je osiguravatelj tužitelju isplatio 7236,54 poljska zlota.

- 17 Tužitelj u glavnom postupku zahtijeva plaćanje iznosa od 5373,33 poljska zlota kao dio štete koju je pretrpio (7183,46 poljskih zlota).
- 18 Saslušani svjedok, odnosno bivši zaposlenik tuženika naveo je da se u prodajnom procesu koristio materijalima koje mu je dao osiguravatelj. Raspravljalo se o mogućim stopama dobiti. Naveo je pravilnik, opće uvjete osiguranja, uvjete plaćanja i provizije. Ti su dokumenti dostavljeni osiguraniku, odnosno potrošaču u papirnatom obliku ili u obliku datoteke poslane elektroničkom poštom. Klijent se mogao slobodno upoznati s dokumentima na sastancima ili kod kuće.
- 19 Prema mišljenju svjedoka motiv kupovanja takvog proizvoda bilo je ulaganje.
- 20 Svjedok je naveo da je s klijentom raspravljao o proizvodu. Raspravljao je o naknadama iz cjenika naknada i ograničenja. O proizvodu je govorio onoliko koliko to proizlazi iz dokumenata, odnosno pravilnika, općih uvjeta osiguranja. Reкао je da postoji kapitalno jamstvo na kraju razdoblja, nakon što se oduzmu troškovi upravljanja. Svjedok nije rekao da je to bankovni depozit. Ne sjeća se je li to konkretno rekao tužitelju u ovom postupku. Naveo je da taj proizvod nema jamstvo dobiti.
- 21 Svjedok u ugovoru nije jamčio isplatu cijelog iznosa u bilo kojem trenutku. Naveo je da isplata ovisi o procijenjenoj vrijednosti u određenom trenutku.
- 22 Svjedok je naveo da on sam nije sve znao i dodao je da je, kao i u poslu prodavača automobila, govorio ono što je bilo navedeno u materijalima koje je primio. Naveo je da je kapitalno jamstvo nastupilo na kraju razdoblja, dok se tijekom razdoblja provelo vrednovanje koje se umanjuje za likvidacijsku naknadu. Postojao je slogan „zaštita 100 % kapitala”.
- 23 Svjedok je u pogledu indeksa naveo da nije bio siguran što je to. Priznao je da se, dok je čitao dokumente (kao ekonomist), morao dobro usredotočiti kako bi ih razumio.
- 24 Svjedok nije znao je li ugovor pružao zaštitu u slučaju promjene indeksa, likvidacije fonda, stečaja izdavatelja, pri čemu je iznos naknada upućivao na to da ga treba provjeriti u dokumentaciji.
- 25 Svjedok je obavijestio o likvidacijskim naknadama i metodi njihova izračuna.
- 26 Svjedok je prenio da su sredstva uložena u „indeks”. Svjedok je na temelju prezentacije objasnio kako do toga dolazi.
- 27 Svjedok nije mogao reći u što su konkretno uložena sredstva u tom proizvodu.

- 28 Svjedok nije obavijestio klijente kako se vrednuje imovina fonda. Naveo je da ne može o tome govoriti jer se time bave licencirani investicijski savjetnici koji se tim instrumentima bave u određenoj financijskoj instituciji.
- 29 Tužitelj je htio uložiti novac u depozit. Tvrdio je da se nije raspravljalo o rizicima osiguranja. Tvrdio je da mu se jamčilo da će mu biti isplaćeno barem onoliko koliko će biti uplaćeno.
- 30 Tužitelj je to razumio na način da će mu u svakom trenutku biti vraćen barem uplaćeni iznos, a nakon 15 godina dobit će i kamate. Da je tužitelj znao da može izgubiti dio sredstava, ne bi se odlučio na takvo ulaganje.
- 31 Tužitelj je doveo u pitanje istinitost iskaza svjedoka, iznio je drukčiji tijek sastanka sa svjedokom i kupnje proizvoda. Naveo je da nije primio dokumente o kojima je govorio svjedok.
- 32 Međutim, sud vjeruje svjedoku jer je tužitelj zainteresirana stranka u konkretnom rješavanju spora te je, osim toga, svojim potpisom na izjavi potvrdio primitak dokumenata.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 33 Tužitelj se pozvao na to da ga je tuženikov zaposlenik doveo u zabludu u postupku prodaje. Tvrdi da je postao žrtva tuženikovih nepoštenih tržišnih praksi, osobito *missellinga*.
- 34 Jedan od razloga na kojima tužitelj temelji svoju tužbu jest to da je doveden u zabludu u pogledu prirode ulaganja u koja su trebala biti uložena njegova sredstva. Tužitelj tvrdi da mu se jamčilo da će ta sredstva biti blokirana na posebnom računu osiguravatelja koji odgovara bankovnom depozitu. Ulaganje je trebalo biti sigurno i stabilno, a u stvarnosti su tužiteljeva sredstva uložena u drugu imovinu.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 35 Pravo osiguranja i reosiguranja uvelike je usklađeno Direktivom 2009/138/EZ. Direktiva 2014/65/EU (ni Direktiva 2004/39/EZ) ne primjenjuje se na društva za osiguranje. Pravo na zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača također je u interesu Unije već dulji niz godina. Direktiva 2005/29/EZ donesena je radi usklađivanja zakonodavstva država članica u tom području.
- 36 Kako bi se u skladu s pravom Unije pravilno protumačile prethodno navedene nacionalne odredbe Zakona o djelatnosti osiguranja, osobito članak 13. stavak 1. točke 3. i 4. te članak 13. stavak 4. točka 3. (u pogledu obveznih elemenata ugovora, obveza da osiguravatelj i ugovaratelj osiguranja – prodavatelj osiguranja

pruže informacije potrošaču – klijentu), sud koji je uputio zahtjev uzeo je u obzir direktive prenesene Zakonom o djelatnosti osiguranja.

- 37 Prilikom ispitivanja sadržaja direktiva, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tumačenju odredbi članka 185. stavka 3. točke (i) Direktive 2009/138/EZ, članka 36. stavka 1. u vezi s točkom 12. dijela A Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ (kao i članka 185. stavka 4. Direktive 2009/138/EZ).
- 38 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, tekst poljske jezične verzije odredbi direktiva koje su navedene u prethodnoj točki (ispred zgrade) ima različito značenje od prijevoda tekstova odredbi engleske, njemačke i francuske jezične verzije.
- 39 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je razlika značajna jer se poljskom jezičnom verzijom odredbi osiguravatelju i ugovaratelju osiguranja koji prodaje takvo osiguranje propisuje manja obveza priopćavanja od one koja se propisuje engleskom, njemačkom i francuskom verzijom. Naime, poljskom se verzijom propisuje samo obveza „naznake prirode imovine”, dok se engleskom, njemačkom i francuskom verzijom propisuje obveza priopćavanja informacija o prirodi, opisu vrste i karakteristikama temeljnih instrumenata.
- 40 U slučaju kada je temeljni instrument (imovina investicijskog fonda) kapitalnog fonda osiguranja izvedenica (ili strukturirani proizvod u koji je uključena izvedenica) razlika je značajna. Prema poljskoj verziji navedenih odredbi direktiva dovoljno je navesti vrstu temeljnog instrumenta, odnosno da je temeljna imovina izvedenica (ili strukturirani proizvod).
- 41 U okviru glavnog postupka tužitelju koji je potrošač priopćeno je samo da su sredstva fonda uložena u certifikate čija se isplata temelji na indeksu. Sredstva su bila do 100 % uložena u certifikate koje izdaje B1 čija se isplata temelji na indeksu B2. Certifikati su trebali biti vrednovani u poljskim zlotima.
- 42 Ako se prihvati da je pravilan poljski tekst odredbi kojim se predviđa zahtjev „naznake prirode imovine”, slijedom toga trebalo bi utvrditi da su ponuditelji osiguranja (a *de facto* ulaganja) ispunili taj zahtjev.
- 43 S druge strane, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, engleskom, njemačkom i francuskom jezičnom verzijom predviđa se opširniji zahtjev, odnosno priopćavanje ne samo vrste temeljnog instrumenta, nego i informacije o njegovoj prirodi, opisu njegove vrste i njegovim karakteristikama. Međutim, kako bi se priopćile informacije o tim karakteristikama, čini se da je potrebno navesti informacije poput onih koje se zahtijevaju člankom 19. stavkom 3. Direktive 2004/39/EZ, člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/UE, odnosno sveobuhvatne informacije o izvedenicama i predloženim strategijama ulaganja koje trebaju uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima koji su povezani s ulaganjima u takve instrumente ili se odnose na pojedinačne strategije ulaganja. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev to će osobito uključivati informacije o metodologiji određivanja cijena temeljnog instrumenta (izvedenice

ili strukturiranog s uključenom izvedenicom) koju primjenjuje osiguravatelj ili zastupnik za izračun tijekom razdoblja pokriva osiguranja, informacije o riziku povezanom s izvedenicom i njezinim izdavateljem, uključujući promjene vrijednosti izvedenica tijekom vremena, različite čimbenike koji određuju te promjene i razinu njihova utjecaja na vrijednost.

- 44 Čini se da se obveze iz prethodne točke mogu dodatno protumačiti u skladu s člankom 185. stavkom 4. Direktive 2009/138/EZ kojim se dodatno pojačava tekst članka 185. stavka 3. točke (i) (u engleskoj, njemačkoj i francuskoj verziji), a u poljskoj verziji, s obzirom na drukčiji smisao, članak 185. stavak 3. točka (i) ima novo značenje.
- 45 Stoga, ako se prihvati da je pravilno tumačenje odredbi članka 185. stavka 3. točke (i) Direktive 2009/138/EZ i članka 36. stavka 1. u vezi s točkom 12. Dijela A Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ u skladu s njihovom engleskom, njemačkom i francuskom verzijom, u okolnostima glavnog postupka pružatelji usluga nisu pravilno ispunili obvezu priopćavanja informacija potrošaču.
- 46 Nacionalni sud sklon je tumačenju navedenih odredbi koje u jezičnim verzijama, osim poljske, pruža potrošaču veći standard zaštite tako da osiguravatelju ili ugovaratelju koji nudi takvo osiguranje nalaže širi opseg obveze priopćavanja informacija. Međutim, nacionalni sud dvojili može li potrošaču priznati takvu zaštitu. Stoga je odlučio uputiti Sudu prethodna pitanja.
- 47 Treba napomenuti da je u okolnostima glavnog postupka riječ o zaštiti potrošača na tržištu osiguranja, odnosno *de facto* o zaštiti potrošača koji je kupovao investicijski proizvod pod krinkom osiguranja. Naime, potrošač je kupovao ulaganje u složeni investicijski proizvod u kojem se pojavljuje izvedenica, samo što je ona „upakirana” u ugovor o grupnom životnom osiguranju.
- 48 S obzirom na uvodne izjave 27. i 87. Direktive 2014/65/EU (uvodna izjava 10. Direktive 2004/39/EZ), iako se ne primjenjuje na društva za osiguranje, čini se da je opravdano pojačanom obvezom priopćavanja informacija dodijeliti posebnu zaštitu potrošačima koji sklapaju ugovor o životnom osiguranju vezanom uz investicijski fond (kao ugovaratelji osiguranja ili kao osiguranici u grupnom ugovoru) u situaciji kada je temeljna imovina investicijskog fonda izvedenica (strukturirani instrument u koji je uključena izvedenica). To se može osigurati tako da se osiguravatelju i ugovarateljima koji nude takvo osiguranje nametnu obveze priopćavanja informacija istovjetne onima predviđenima člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU, člankom 19. stavkom 3. Direktive 2004/39/EZ.
- 49 Prema mišljenju nacionalnog suda, činjenica da osiguravatelj i ugovaratelj koji prodaje osiguranje koje *de facto* nije namijenjeno osiguranju, nego predstavlja investicijski proizvod, ne priopćavaju potrošaču informacije istovjetne onima predviđenima člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU i člankom 19. stavkom 3. Direktive 2004/39/EZ predstavlja nepoštenu poslovnu praksu koja je zavaravajuća u smislu članaka 5. i 7. Direktive 2005/29/EZ.

- 50 Dvojba nacionalnog suda proizlazi iz činjenice da se, s jedne strane, odredbe tih direktiva u skladu s uvodnom izjavom 27. i člankom 2. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2014/65/EU [uvodna izjava 10. i članak 2. stavak 1. točka (a) Direktive 2004/39/EZ] ne primjenjuju na društva za osiguranje. S druge strane, kao prvo, u skladu s uvodnom izjavom 87. Direktive 2014/65/EU treba osigurati jednaku zaštitu potrošača u slučaju ulaganja u obliku ugovorâ o osiguranju. Kao drugo, u uvodnoj izjavi 10. Direktive 2005/29/EZ navodi se potreba da se osigura osobito visoka zaštita potrošača na tržištu visokorizičnih financijskih proizvoda za koje je zabranjeno stvaranje pogrešnog dojma. To dodatno pojačava upućivanje članka 7. stavka 5. te direktive i njezina Priloga br. II. na članak 19. Direktive 2004/39/EZ.
- 51 Sud koji je uputio zahtjev u dosadašnjoj sudskoj praksi Suda nije pronašao smjernice u pogledu pravilnog tumačenja prethodno navedenih odredbi direktiva. Jedine dvije presude koje je sud koji je uputio zahtjev pronašao koje se odnose na sličnu problematiku (osiguranja vezana uz investicijski fond) ne daju odgovore na postavljena prethodna pitanja (presuda Suda od 1. ožujka 2012. u predmetu C-166/11 Ángel Lorenzo González Alonso/Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE, ECLI:EU:C:2012:119 i presuda Suda od 29. travnja 2015. u predmetu C-51/13 Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV/Hubertusa Wilhelmusa van Leeuwena, ECLI:EU:C:2015:286).
- 52 Prijedlog odgovora na prethodna pitanja
- 53 U skladu s navedenim, prema mišljenju nacionalnog suda na prvo pitanje treba odgovoriti na način da članak 185. stavak 3. točku (i) Direktive 2009/138/EZ i članak 36. stavak 1. u vezi s točkom 12. dijela A Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ treba tumačiti kako je predviđeno u engleskoj, njemačkoj i francuskoj jezičnoj verziji. Te odredbe treba tumačiti na način da je osiguravatelj ili ugovaratelj osiguranja (koji nudi takvo osiguranje) u slučaju ugovora o životnom osiguranju povezanih s udjelima u investicijskom fondu (kapitalno životno osiguranje) u kojem su temeljna imovina fonda izvedenice (ili strukturirani financijski instrumenti u koje su uključene izvedenice) osiguraniku dužan priopćiti informacije o prirodi, opis vrste, karakteristike temeljnog instrumenta (izvedenice ili strukturiranog financijskog instrumenta u koji je uključena izvedenica).
- 54 Na drugo i treće pitanje treba odgovoriti na način da su osiguravatelj i ugovaratelj osiguranja (koji prodaje osiguranje povezano s udjelima u investicijskom fondu), kada je prodavani proizvod *de facto* investicijski proizvod u koji je uključena izvedenica, potrošaču dužni priopćiti informacije istovjetne onima koje se zahtijevaju na temelju članka 19. stavka 3. Direktive 2004/39/EZ i članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU, odnosno sveobuhvatne informacije o izvedenicama i predloženim strategijama ulaganja koje trebaju uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima koji su povezani s ulaganjima u takve instrumente ili se odnose na pojedinačne investicijske strategije, osobito podatke o metodologiji određivanja cijena temeljnog instrumenta koju primjenjuje osiguravatelj ili zastupnik za izračun tijekom razdoblja pokrića osiguranja, informacije o riziku povezanom s izvedenicom i njezinim izdavateljem,

uključujući promjene vrijednosti izvedenica tijekom vremena, različite čimbenike koji određuju te promjene i razinu njihova utjecaja na vrijednost.

- 55 Na četvrto pitanje treba odgovoriti na način da činjenica da osiguravatelj i ugovaratelj osiguranja nisu priopćili potrošaču informacije iz prethodne točke predstavlja nepoštenu poslovnu praksu koja je zavaravajuća u smislu članka 5. i 7. Direktive 2005/29/EZ.
- 56 U slučaju da se na prvo, drugo, treće i četvrto pitanje odgovori kako je predloženo, odgovori na peto i šesto pitanje očito neće biti potrebni.
- 57 Čak i ako se zaključi da se upute iz članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU, članka 19. stavka 3. Direktive 2004/39/EZ ne mogu primijeniti na osiguravatelja i ugovaratelja koji prodaje osiguranje vezano uz investicijski fond (s obzirom na prethodno navedenu neprimjenjivost direktiva na društva za osiguranje), informacija za potrošača o ulaganju njegovih sredstava u izvedenice (ili strukturirane proizvode u koje su uključene izvedenice) toliko je važna da se izostanak jasnog priopćavanja te informacije kao i priopćavanja točne prirode instrumenta, uključujući informacije o načelima funkcioniranja takvog instrumenta, smatra nepoštenom poslovnom praksom koja je zavaravajuća u smislu članka 5. i 7. Direktive 2005/29/EZ, te bi stoga na peto i šesto pitanje trebalo odgovoriti potvrdno.